

KOSTNICKÉ JISKRY

Evangelický

týdeník

26/2009

9. září 2009

ročník 94

cena: 10 Kč

*Příští číslo vyjde
16. září
Z obsahu*

- * *Neučiníš sobě rytiny*
- * *Salafité v Pásmu Gazy*
- * *Václav a Benedikt na medaili*

Poselství ke 14. neděli po sv. Trojici

ZÁCHRANA V KRISTU

L 17,11-19

Malomocenství, o kterém mluví náš text, je hrozná nemoc. Její důsledky jsem si hluboce uvědomil při návštěvě malého ostrova Spinalonga u Kréty. Ještě do poloviny minulého století tam žili malomocní, které tam odvážely jejich rodiny, aby se už nikdy nevrátili. Tato hrozná nemoc je oddělila od zdravých lidí, tak jako nás hřích odděluje od Boha. Podobnou situaci zažilo deset malomocných, s nimiž se setkal Pán Ježíš. Z předepsané vzdálenosti volali, aby se nad nimi smíloval. Ježíš je poslal ke kněžím, ještě než byli uzdraveni, a oni šli. Cestou je uzdravil.

Jeden z nich v tom poznal a prožil Boží moc, zjevenou skrze Pána Ježíše. Proto se hned obrátil, vrátil se k němu a hlasitě velebil Boha. Kdyby

byl s ostatními devíti malomocnými oddělován od ostatních lidí, nadto patřil mezi nenáviděné Samařany, ale díky očistění poznal božskou moc Ježíše a prožil její důsledky. Padly všechny bariéry a uzdravený má přístup až k samému Zachránci: přišel a padl k Pánovým nohám. Když nyní s vděčností poznal Boží moc v Kristu a vrátil se k němu, stalo se to nejdůležitější: získal v Pánu Ježíši spasení. Dostal nejen fyzické uzdravení jako ostatních devět, ale i odpuštění, smíření a věčný život, a tak zmizelo veškeré odcizení mezi ním a Bohem, které způsobil jeho hřích a morální nečistota. V Pánu Ježíši je záchrana i pro nás.

Ing. Jan Drahokoupil,
kazatel Církve bratrské
v Ostravě

Věříte v anděly a v d'ábla?

Aby bylo jasno hned na začátku, Bible mi prikazuje, abych věřil v Pána Ježíše Krista a budu spasen. Andělé se v ní většinou objevují v dramaticky vypjatých situacích: u mládenců v peci ohnivé, při narození Páně, Pavlovi v rozhodujících chvílích zvláště na jeho misijních cestách, nebo na okrajích Bible, která shovívavě pohlíží na legendární prvky, které se v ní s anděly usídlily. Andělé vůbec jsou cizí bytosti, přišli z Persie. V církvi není jejich existence popírána, nemají však skoro žádné vyznavače. Ve sboru v Jilemnici ani v Brně jsem o nich neslyšel. Když se na ně zavedla řeč, účastníci zůstávali v teoretické rovině. Zjistili, že Bible o nich mluví, tudíž lze předpokládat, že je snad stvořil Bůh.

Z Persie není do Izraele daleko, a starozákonní kniha Daniel dokládá jistý náboženský vliv Persie na Izrael některými perskými výrazy, které jsou v hebrejském textu zvlášť výmluvné. Stvořil-li Bůh člověka jako tělesnou bytost, proč by nemohl stvořit bytosti netělesné, duchovní, andělské, aby mu sloužily a jej oslavovaly? Lze jen nesnadno dokazovat, že i zlé anděly včetně jejich vrchního satana nebo ďábla také stvořil Bůh. Jisté je jen to, že kupř. u Joba se objeví mezi syny Božími i satan, jako by k nim patřil, ale my se nic nedovíme o jeho původu. Musí nám stačit vědět, že Bible o něm a o andělech mluví. S dobrými anděly i s ďáblem se setkáváme u Matouše v jednom verši, 4,11: "V té chvíli ho ďábel opustil, a hle, andělé přistoupili a obsluhovali ho."

Dobrého anděla, Božího posla, jsem potkal. Byl bez křídel, byl to člověk, ne zahradník, ale domovník, a při-

nesl mi dobré slovo, které bylo podobné evangeliu, které jsem v neděli uslyšel z kazatelny. Se satanem a jeho smečkou máme zkušenosti, ne že bychom ho viděli, ale pocítili jsme na sobě jeho neblahý vliv. Martin Luther údajně hodil po něm kalamářem, aby se zprostil jeho pokušení. Luther ovšem byl mystik, jakých je nyní nedostatek, a Ježíš byl první a výjimečný syn lidský a Boží, kterého pokoušel ďábel na poušti. V obou případech jde o lidi výjimečně smyslově vybavené. Středověk viděl situaci člověka ve světě zcela jednoznačně, věřil, že

kdyby nebylo ďábla, nebylo by vykupitele. Apoštol Pavel zakončil svou 8. kapitolu listu Římanům vítězným výkřikem, že nikdo ho nemůže odloučit od Kristovy lásky: vedle tělesných trampot hladu a smrti jmenuje anděly a mocnosti. Čtenář nebude číst jeho slova jako vnější pozorovatel - to by nebyl právě čtení Bible vůbec - ale pohlédne na to, co už prožil, a pošle ďáblu účet za všechno, co v jeho životě zkazil nebo pošpinil, k čemuž by se člověk chtěl vůbec neznat: "To jsem nebyl já." Ďábel mu však ten účet

Dokončení na str. 2

AKTUALITA

Turecká vláda přislíbila demokratické reformy v zájmu práv náboženských menšin

„Velký den, který je znakem optimismu do budoucnosti,“ tak komentoval ekumenický patriarcha Konstantinopolu Bartoloměj setkání tureckého premiéra Recapa Tayyipa Erdogana a jeho pěti ministrů s představiteli náboženských menšin.

Na setkání, keré se uskutečnilo nedaleko Istanbulu, byli podle agentury Reuters přítomni kromě patriarchy Bartoloměje také arménský arcibiskup Aram Ateyan, syrsko-ortodoxní patriarcha Filüksinos Yusuf Cetin a představitelé zodpovědní za židovské a syrsko-katolické komunity.

Premiér Erdogan během setkání přislíbil demokratické změny v zemi v zájmu zajištění práv náboženských menšin. Premiér oznámil, že vláda chce začít rozsáhlý

proces reformy a zdůraznil svůj nesouhlas s jakýmkoliv etnickým nacionalismem. Přislíbil, že jeho vláda si bude držet stejný odstup od všech náboženství.

V Turecku, kde žije 70 milionů obyvatel, tvoří drtivou většinu muslimové. Podle posledních odhadů je v zemi 60 tisíc Arménů, 20 tisíc Židů, 10 tisíc syrsko-ortodoxních a syrsko-katolických věřících a 2,5 tisíce obyvatel řeckého ortodoxního vyznání.

Na závěr se premiér Erdogan osobně setkal s patriarchou Bartolomějem, společně navštívili chrám Aya Jorgo, kde soukromě hovořili o otázkách řeckých pravoslavných v Turecku, informuje tkkbs.

www.christnet.cz

Evangelický kostel v Nejdku

ZAOSTŘENO NA BLÍZKO

Hudba připomněla v Nejdku výročí tragické nehody

Desítky lidí naplnily v sobotu 29.8. 2009 nejdecký evangelický kostel. Připomněly si tak výročí dopravní nehody, po níž v obci přišlo o život pět místních lidí. Bezmála pět tisíc korun vynesla sbírka na vybudování pomníčku u místa neštěstí.

Pozůstalí, děti i dospělí, Romové i "bílí", policisté, hasiči, známí i neznámí lidé - ti všichni přišli poslední prázdninovou sobotu vyjádřit svou solidaritu po neštěstí, které před rokem zasáhlo krušnohorskou obec Nejdek. Hudební ekumenickou bohoslužbu s názvem "Dotklo se nás nebe" připravil k výročí události místní farní sbor Českobratrské církve evangelické ve spolupráci se společností Člověk v tísni, Psychosociálním intervenčním týmem a také se zástupci obce a kraje. Chtěli tak společně se spoluobčany z Nejdku a okolí nejen připomenout neštěstí a podpořit blízké obětí, ale také poděkovat pomáhajícím a povzbudit vímavost k podobným událostem, které nás provázejí stále.

Bohoslužbu hudbou doprovodil plzeňský gospelový sbor Touch of Gospel a dětský romský sbor Khamoro. Akci přijel podpořit také houslový virtuos Marek Balog. Toho zná veřejnost například z dokumentárního celovečerního filmu „Houslový rytíř“. Na závěr zahrál dvě skladby, mezi nimiž nechyběl "Cikánský pláč".

Sbírka, kterou pořadatelé po domluvě s příbuznými zemřelých věnovali na vybudování pomníčku u místa neštěstí, vynesla 4 740 korun. Jen pár metrů od domova havarovalo v pátek 29. srpna 2008 před půlnocí sedm lidí z Nejdku na Karlovarsku v osobním autě. Návrat z rodinné oslavy skončil tragicky: nehoda si vyžádala celkem pět mrtvých. Na místě po nárazu přeplněného auta do stromu zemřel čtyřicetiletý řidič auta a dva mladíci ve věku patnáct a pětadvacet let. Čtyři vážně zraněné převezli záchranáři do nemocnice. Po několika dnech zemřela ještě devětatřicetiletá žena a osmnáctiletý chlapec.

Mluvčí akce:
Karel Šimr,

Psychosociální intervenční tým

Z církví doma i ve světě

V OLMOUCI SE CHYSTÁ VIII. ROČNÍK FESTIVALU FILM VE ZNAMENÍ RYBY (*Křesťan dnes*). Letošní VIII. ročník festivalu Film ve znamení ryby proběhne v Olomouci od 30. září do 4. října a bude věnován tématům Víra a totalita a také Film a žena. Vstup na celý program festivalu je zdarma. Festival staví na křesťanské kulturní tradici Evropy. Volba programu a výběr festivalových hostů jsou široce ekumenicky otevřeny. Bude možnost navštívit filmové projekce a setkat se v diskusích s filmovými tvůrci, kteří hledají inspiraci pro svou tvůrčí práci především v duchovním odkazu křesťanství, informují internetové stránky festivalu. V rámci sekce Film a žena bude představen filmový profil Agnieszky Holland a další filmy z dílny zajímavých režisérů. Další informace a program festivalu bude na internetových stránkách www.filmveznameniryby.info.

www.christnet.cz

SVĚTOVÁ RADA CÍRKVÍ NABÍZÍ STÁŽE PRO MLADÉ LIDI (*ERC*). Světová rada církví hledá 5 mladých lidí ve věku 18-30 let, kteří budou od února 2010 do ledna 2011 pracovat v různých programových oblastech WCC. Tato stáž představuje příležitost zažít ekumenu na vlastní kůži, vyzkoušet si mezinárodní ekumenickou spolupráci. Nabídka je určena mladým lidem, kteří se aktivně zapojují do dění ve své církvi a zajímá je problematika Světové rady církví a ekumenismu. Stáže WCC jsou příležitostí k rozvoji pracovních dovedností a příslibem k efektivnější službě ve "své" církvi. Po absolventech stáží požadujeme, aby po návratu do své země a mateřské církve dále pracovali na rozvoji projektu s ekumenickou tematikou, kterému se budou věnovat již v průběhu stáže. Představuje to pro nás určitou jistotu, že ekumenické hnutí bude, s podporou církví, posilováno na místní, lokální úrovni.

Ze stáží, které je možno realizovat v roce 2010:

- Mezinárodní mírové ekumenické shromáždění
- Mládež a ekumenismus
- Návštěvnícký program/Vztahy s médii

Ing. Aleš Čejka, DiS. © Ekumenická rada církví v ČR

ERC V SR VYJADRILA HLBOKÚ SÚSTRASŤ RODINÁM BANSKEJ TRAGÉDIE V HANDLOVEJ

(www.ekumena.sk) V deň štátneho smútku, vyslovuje Ekumenická rada cirkví v Slovenskej republike hlbokú sústrasť rodinám dvadsiaticich baníkov a banských záchranárov, ktorí zahynuli pri výbuchu v bani Handlová. Uvedomujeme si veľkosť doteraz najväčšieho banského nešťastia na Slovensku pre mesto Handlová a jeho okolie. Každá tragédia, ktorá sa odohrá v našej blízkosti, nás naliehavo upozorňuje na pomínutelnosť a krehkosť ľudského života. Je pre nás výzvou obrátiť sa k nebu a hľadať Stvoriteľa, pokiaľ nám tu na zemi zostáva čas milosti, pretože nepoznáme deň ani hodinu, kedy budeme odtiaľto odvolaní. Boh stanovil prírodné zákony a nevyzdvihuje ich z platnosti podľa vôle a túžby človeka. No tým, ktorí k nemu volajú o pomoc a útechu, dáva silu uniesť utrpenie a poskytuje nádej, že smrťou sa život nekončí, ale prechádza z hmotného do duchovného sveta, do Božieho kráľovstva. Tam pre veriacich pripravil večný domov bez slz smútku a bolesti. Tam sa raz stretneme s našimi drahými, ktorí nás predišli z časnosti do večnosti. Kiež sám Pán Boh naplní zarmútené srdcia pokojom a nádejou na život večný! V mene Ekumenickej rady cirkví v SR Mgr. Ladislav Krpala, generálny tajomník

www.krestandnes.cz

VE ŠVÝCARSKU SKONČIL SEMINÁŘ MLADÝCH O MEZINÁBOŽENSKÉM DIALOGU (*Christnet*). "Rozmanitost náboženství může napomocť míru" - bylo mottem tradičního setkání mladých pod záštitou Světové rady církví, které skončilo ve Švýcarsku. Jeho účastníci se shodli na tom, že rozmanitost má svoji hodnotu. Mezi 25 přítomnými studenty byli křesťané, židé i muslimové a společně se zamýšleli nad snahami o budování míru ze strany většiny náboženských lídrů v různých zemích světa. S příspěvkem vystoupila také rabínka Delphine Horvilleurová, která je jednou ze tří ženských reformovaných židovských rabínek ve Francii. Sdělila, že "náboženství je často vnímáno jako bariéra na cestě k míru, i když pokoj a mír je přitom ústředním tématem náboženství a také dobrým základem diskuzí o budování mezináboženského společenství". Povzbudila mladé, aby uvažovali i o rozdílnostech jiných náboženství. Bylo by špatné, jak dodala, myslet si, že v procesu mezináboženského dialogu je tendence směřovat k myšlence absolutní totožnosti, k pokusu sladit všechny rozdílné postoje.

© Ekumenická rada církví v ČR

Dopis čtenáře

Vážení!

Jako odpověď na článek br. Ilji Herolda Vám zasílám na jeho přání tuto odpověď. Je to článek „Co sluší křesťanu“ v ETKJ 16/2009, a moje odpověď: „Ze všech způsobů výrob zboží i různých služeb, které my lidé zde k životu potřebujeme, je nejúčinnější ta, kterou vykonávají soukromí samostatní výrobci, tedy dnes řečeno kapitalisté. Říkám-li nejúčinnější, znamená to největší objem výroby za co nejmenší objem vstupu práce, energie a surovin. Budoucnost s obtížnějším dostupem k energii a surovinám tedy patří jednoznačně kapitalistickému způsobu výroby. Chcete-li teologické zdůvodnění, zde je máte: Toto vše zajisté vševědoucí Bůh věděl již při stvoření světa a s povoláním k podnikání zároveň omezil tyto podnikatele množstvím příkazů či zákazů a doporučení, aby co nejvíce omezil možné zneužití směřující k okrádání a vykořisťování bližních. O tom všem svědčí mnohá místa v Písmě svatém. Chtěl jste jen tak, za poděkování, a tak si myslím, že to takhle stačí.

Jsem s pozdravem

Přišlo bez podpisu

Věříte v anděly a v ďábla?

Dokončení ze str. 1

pošle obratem zpět: "To bylo tvoje dílo, holoubku."

Poznáváme, že středověká víra v ďábla má své následovníky v 21. století. Jak by ne, když jsme byli svědky nebo přímými účastníky strašných událostí 20. století, v nichž ďábel sklízel ohromující úspěchy. Víra v jeho existenci a moc mezi lidmi vzrostla a připravila mu další vyznavače. Na neštěstí nebyli jsme připraveni tomu čelit. Celé generace byly v osvětské době přesvědčovány, že žádný ďábel a žádní andělé neexistují. Jejich existence jsem si uvědomil znovu o velikočném čtvrtku: radostně jsme zpívali o Ježíši, vstoupivším na nebe a jedním dechem jsme ho prosili, aby potřel satanáše a ochránil nás proti lsti plným branám pekel-ným. Nakonec se nám dostalo ujiš-

tění, že "ďábel a svět sice bouří, ale nic neobdrží". Zazpívejte svému Pánu tu písničku 353., neboť on králuje déle než jen o velikonočním čtvrtku. Zpěvník toho ví o ďábelských nástrahách jistě aspoň tolik, co hlubinní psychologové. V roli zpívané dogmatiky nás učí vyznávat Krista jako jediného Pána, aniž opomene zmínit všechny mocnosti zmaru a smrti, které se nás snaží zastrašit a umlčet.

Taková je realita života pro všechny lidi, i pro nás věřící. My však, vyzbrojeni vírou, můžeme a musíme bojovat, abychom odolávali ďábelským pokušením a útokům. Ďábel nikoho z nás nevynechá! Vítězíme? Zřídka kdy. Kdyby nám Pán nepomáhal a hlavně kdyby nám neodpouštěl a nedal nám sílu k novému boji, nebe by zůstalo prázdné v tom poschodí, které je

připraveno pro naši generaci. Naštěstí náš Pán smrtelně ďábla zranil, aby na nás nemohl dokončit své hrůzné dílo. Zpívejme s radostí, že se nám dostává od Krista Vítěze odpuštění v hojnosti a nové síly. Jak jsme viděli, Bible neodpoví na každou naši otázku. Ty bývají často hloupé a všetečné. Ptáme se, jak se ďábel objevil na světě, protože se nám přičí uvěřit, že by vyšel z ruky Stvořitelovy: vždyť maří jeho dílo. Spokojme se s tím, co nám Bible sděluje jakoby mimochodem: Nedomnívejte se, že andělé, ať dobří nebo zlí, jsou víc než člověk. Nebyli stvořeni jako spojovací článek mezi Bohem a člověkem, Bible přímo zakazuje anděly uctívat: "Střež se toho!" "Před Bohem poklekni!" Zj 19,10

Josef Veselý

Christianofobie

(Z britského týdeníku The Church Times: k situaci v Pákistánu)

Do údělu a zápasů pákistánských křesťanů dávají nahlédnout letní čísla britského anglikánského týdeníku The Church Times.

SLUŽBA SJEDNOCENÉ PÁKISTÁNSKÉ CÍRKVE

Plné dvě strany zabírá materiál v čísle z 31. července 2009: Křesťanů žije ve stošedesátimilionovém Pákistánu pět milionů. Sjednocená pákistánská církev (United Church of Pakistan), jež vznikla roku 1970 spojením místních anglikánů, meto-distů, luteránů a skotských presbyteriánů, tvoří početně významnou menšinu v Lahore, kde její instituce (školy a nemocnice) slouží i muslimům. Situace v zemi se pro křesťany postupně zhoršuje ruku v ruce s islamizací; naději na zlepšení ztratili křesťané po zavraždění Benazír Bhúttové v prosinci 2007.

Islamizace byla nastartována v sedmdesátých letech. Nedávno byly ze všech oficiálních státních učebnic

angličtiny odstraněny zmínky o vánočních a jiných křesťanských svátcích. Běžné je šikanování ve školách a na trhu práce. Tzv. „zákony proti rouhání“ jsou zneužívány k vyřizování osobních účtů, kvůli zálusku na tu či onu nemovitost apod. Ani farářka Jane Shawová z Lahore, jediná ordinovaná žena ve Sjednocené pákistánské církvi, se podle vlastních slov někdy (zejména v pátek večer) neodvažuje vyjít na ulici. Jinak obecně platí, že osobní společenské postavení zpravidla (alespoň u muže) před davovými animozitami chrání. (Sám pákistánský ministr pro otázky menšin je křesťan.)

Naprostá většina křesťanů patří však mezi chudinu. V souvislosti s rozsáhlými vojenskými operacemi v údolí Swat museli nedávno opustit domovy také křesťané. (Aby je dav nechal na pokoji, „přestrojují“ se často za muslimy.) V článku jsou dále obšírněji citováni biskup

Samuel Azariah a Benita Rumalshahová, manželka pešávarského biskupa.

MARTYRIUM PÁKISTÁNSKÉ PRESBYTERNÍ CÍRKVE A ŘÍMSKOKATOLICKÉ CÍRKVE

Než na výtiscích ze 31. července oschla tiskařská černí, propukla další vlna násilností. Tu reflektují články v číslech The Church Times ze 7. a 14. srpna: Na základě (nepravdivé) fámy, že při křesťanské svatbě došlo ke znesvěcení koránu (při veselce měly být údajně mezi tančící rozhazovány místo bankovek vytrhané listy z výtisku koránu), došlo k pogromu na členy Pákistánské presbyterní církve. Podle výkonného tajemníka uvedené církve Magsooda Kamila bylo ve dnech 31. července a 1. srpna ve vesnicích Korian a Gorja zaživa upáleno nejméně sedm lidí a zničeno celkem sto padesát obydlí. (Citované výroky pešávarského biskupa Sjednocené pákistánské církve vyznívají o poznání pesimističtěji než to, co pro poslední červencové číslo listu v poetickém rozletu navyprávěla biskupova manželka...)

Australský islamolog Peter Ridell připomíná, že roku 1998 spáchal veřejně sebevraždu římskokatolický biskup z Faisalabadu John Joseph na protest proti trestu smrti, který byl vynesén nad několika křesťany obviněnými podle zákonů o rouhání. Biskupův zoufalý akt podle Ridella ilustruje situaci, v níž se pákistánští křesťané nacházeli a nacházejí. Zatímco na Západě politici a akademici zažehňávají islamofobii (iracionální averzi vůči muslimům), neméně aktuálním problémem je podle něj christianofobie (iracionální averze vůči křesťanům) v některých muslimských skupinách.

Jestliže 31. července zařadil anglikánský týdeník Pákistán na sedmé místo z deseti zemí, kde jsou menšiny v největším nebezpečí, po posledních zprávách z terénu (zároveň „prosákla“ na veřejnost zpráva o útoku na 117 křesťanských rodin ve vesnici Bahmaniwala 5. července) je zřejmě třeba dotýčný žebříček aktualizovat.

František Schilla

ET-KJ

Nový model Herodova chrámu před Zdí nářků

Nový chrám se snesl z výše 4. srpnového dne roku 2009. Ne přímo z nebe, jako budoucí zlatý Jeruzalém ve vidění svatého Jana, nýbrž vznášeje se nad plochou nejposvátnějšího místa židovství byl nakonec jeřábem vysokým jako sedmipatrový dům usazen na střechu budovy „Ješiva Eš Ha-Tora". V zářivých slunečních paprscích nemohlo být působivější kulisy před Západní zdí – křesťany nazývanou všeobecně „Zeď nářků" –, zlatou kopulí muslimského Skalního dómu a tradicemi posvěcenou Olivovou horou. Kolos o váze 1,2 tuny se musel dvakrát otáčet. Diskutovalo se o jeho nasměrování a nakonec bylo rozhodnuto proti tradiční západo-východní orientaci ve prospěch „praktičtější" orientace opačné. „Návštěvníci si tak budou moci model lépe prohlížet," vysvětlil Efraim Šore, ředitel talmudské školy „Eš Ha-Tora".

Michael Osanis nemůže zapřít svůj původ. Se silným ruským přízvukem se brání zvědavým novinářům: „Mluvit já ale neumím!" Bezmocně šermuje rukama. „Já umím stavět. Jak je napsáno: Postavte chrám a já budu bydlet uprostřed vás. Máme stavět chrám, sami přiložit ruku k dílu, použít kameny z Jeruzaléma - ne nějaké dovezené z Thajska," vysvětluje muž, který se v roce 1990 přistěhoval z někdejšího Sovětského svazu. Ruku přiložil v tomto případě nanejvýš úspěšně.

Celý rok pracoval Osanis na tomto dosud nejdrazším modelu židovského svatostánku. Model váží 1,2 tuny, má půdorys metr krát tři metry a je postaven v měřítku 1:60 podle chrámu vybudovaného Herodem v prvním století př. Kr. a počí-

taného mezi sedm antických divů světa, ale už r. 70 Římany opět zničeného. Od té doby oplakává židovský národ ztrátu svého kdysi tak okázalého duchovního centra. Ne bez hrdosti rozhlašují noví vlastníci, že to je „největší model chrámu, jaký byl kdy postaven". Michael Osanis si jako samouk osvojl obrovské znalosti o detailech starobylého chrámu. Předlohu pro jeho nejnovější model „najdete v mišně, v traktátu Midot", vysvětluje málomluvný stavitel, který se navíc spolehl na doplňující informace Jeruzalémského chrámového institutu. V průběhu celé stavby mu radili rabíni, kteří jsou na stavbu chrámu odborníky.

Jedinečnou zvláštností modelu „Eš Ha-Tora" je, že celý svatostánek se dá s pomocí hydrauliky zvednout tak, aby bylo možno vidět i dovnitř svatyně. Ve velesvatyni stojí sedmiramenný svícen, stůl na obětní chleby, kadidlový oltář a truhla úmluvy. Rafinovaný osvětlovací systém pomáhá průvodcům při popisování chrámu a chrámových obřadů. Osanis, z něhož nevyzařuje nic než skromnost, se na toto místo chlubivě drahé novostavby v Jeruzalémském Starém městě jaksi nehodí. Jak tento poněkud neohrabaně působící Žid přišel ke své neobvyklé profesi, se mu moc nechce prozradit. „Náhodou... Nemůžu za to... Přišlo to na mě... zažralo se mi to do srdce a od r. 1995 už mě to nikdy nepustilo. Každý den položím na stavbě jeden kámen. Je to moje povolání, stavět chrám – a kdyby jednou měla přijít možnost stavět chrám opravdový, budu mezi prvními – první dělník, ne ředitel nebo architekt, chci přiložit ruku, položit úhelný kámen..."

Útržky vět se skládají do vize, do toužebného snu, do životního snu Michaela Osanise, jehož do detailu přesné modely chrámu dnes už stojí kromě Jeruzaléma také v Moskvě a v New Yorku.

„Stavba modelu byl umožněna velkorysou podporou rodiny R. S. Zarnegina," prozrazuje tiskové prohlášení školy „Ješiva Eš Ha-Tora". Kolik jeho výroba skutečně stála, nechce ani umělec ani zástupce talmudské školy prozradit. Ale všechny použité materiály jsou „jen to nejlepší", přiznává Efraim Šore nakonec, „všechno je zde pravé: zlato, stříbro, mramor, jeruzalémský kámen..." A: „Bylo to velmi, velmi drahé!" Skoro tisíc let stál na Chrámové hoře v centru Svatého města židovský chrám, zdůrazňuje Šore, na místě, kde dnes stojí muslimský Skalní dóm a mešita Al-Aksa. Opětovně se probouzí očekávání Mesiáše v židovském národě. „Pravou" novostavbu chrámu zahájí podle tradice až očekávaný Vykupitel. Do té doby se věřící židé musí spokojit s mode-ly. A tento nejnovější a dosud nejnákladnější model má podle Efraima Šore „demonstrovat židovské spojení s Jeruzalémem" a především je učinit srozumitelným.

Rabín Hillel Weinberg, vedoucí ješivy Eš Ha-Tora, vysvětluje aktuální význam chrámového modelu na střeše školy: „Prorok nás učí, že modlitby židů - i nežidů! – jejichž srdce je nasměrované k této svatyni, najdou u Všemohoucího zalíbení. Až do dnešního dne bylo velmi těžké svatyni si v modlitbě představit," vysvětluje vousatý učitel ve velkém černém klobouku. „Ale teď, když máme ten model, je pro člově-

Dokončení na str. 4

Model Herodova chrámu

Zamyšlení prof. Erazima Koháka

ERAZIM KOHÁK:
DOMOV A DÁLAVA
KULTURNÍ TOTOŽNOST A OBECNÉ LIDSTVÍ V ČESKÉM MYŠLENÍ
(Filozofický ústav AV ČR, Praha 2009)

Zamyšlení profesora Erazima Koháka, uložené do knihy Domov a dálava, patří k nejcennějšimu, co bylo dosud uceleně vysloveno jako odpověď na otázku o smyslu českých dějin a o zachování české národní identity pro čas budoucí.

S vědeckou precizností, propojenou filozofickými zdůvodněními, a s dokonalou historickou i myšlenkovou přehledností jsou v díle čtenáři předložena nestranně a do hloubky i širě všechna ta „potýkání se s našimi dějinami a s naší národní totožností". Potýkání národa jako celku i ono celoživotní potýkání některých jeho významných osobností – TGM, Rádl, Pekař, Patočka ...

Autor čtenáře nepřesvědčuje, pouze ho vede k zamyšlení a probouzí ho ze lhostejnosti k této aktuální – a přece odsouvané – otázce „ve věku pokročilé ekonomizace našich životů". Ač Erazim Kohák nezapře vědce a filozofa velkého formátu, jeho způsob vyjádření je srozumitelný a velmi čtivý, a to i pro čtenáře, kteří nemají v oblasti filozofie potřebné vědní zázemí. A tak k premisám knihy patří nejen již zmiňovaný široký záběr díla, nestrannost, otevřenost, neskrývaná závažná aktuálnost, ale i vzácná schopnost přesného a jasného vyslovení věcí zdánlivě skrytých a složitých.

Je Erazim Kohák v pohledu do budoucnosti optimista? Jeho odpověď zůstává otevřená. „Když naši totožnost nevymezuje ostnatý drát, můžeme si ji zachovat jen závazkem ideálu, který nepodléhá ani ostnatému drátu, ani zlaté kleci spotřebního věku ... Potřebujeme vychovat kultivovanou generaci, která by převzala odpovědnost za tvorbu představ a vzorů od bavičů a manažerů ... Dojde k tomu? Nevím ... Těm mladým lidem bych nemohl mít za zlé, pokud by se rozhodli nevynaložit potřebné úsilí a zdroje na zachování národní totožnosti, tolikrát znevážené jejich otci a dědy. Jsou denně vystavováni palbě směšného odpadu globálního konzumu a na druhé straně odpuzováni primitivním rasizmem samozvaných "vlastenců" ... Budou si vytvářet vlastní idiom, prožívat svou českou totožnost a svou globální lidskost po svém ... Dokážou to? ... Chci věřit, že toho jsou schopni. Ovšem nevím."

A jaká by byla naše odpověď? Dokážeme si uchovat jako národ v zaplavujícím moři globalizace svou vlastní kulturní totožnost? Přečtěte si knihu Domov a dálava, knihu psanou kriticky, bez sentimentu, a přece s láskou a porozuměním k dramatickým dějinám vlastní země. Pomůže Vám hledat uvážené a domyšlené postoje v současné spleti názorových cest.

Milada Kadárková

Recenze

SEDLÁČEK, TOMÁŠ:
EKONOMIE DOBRA A ZLA.
PO STOPÁCH LIDSKÉHO TÁZÁNÍ OD GILGAMEŠE PO FINANČNÍ KRIZI

Nakl. 65. pole, Praha, 2009

Jsou knihy zábavné a knihy poučné. Recenzovaná kniha patří do druhé skupiny. Patří tam hned dvakrát. Jednak tím, že nás poučuje o ekonomickém světě, kde nemusí být každý doma, a potom i tím, že nám dává nadhled nad to, jak se člověk choval a chová tam, kde jde o ekonomické hodnoty. Pozoruhodná je tím, že autor nevidí maximalizaci zisku za to nej-nej-nejdůležitější tam, kde jde o finanční hodnoty, že mu zisk, případně zisk za každou cenu není hodnotou vyjvyšší (modlou). Oč mu jde, to je vyjádřeno již v nadpise. Jde mu o „dobro" – tam, kde jde o ekonomické chování, jednání a uvažování. Autor rozeznává dva druhy dobra v mezilidském styku. Prvním je tzv. dobro incoming – dobro přicházející. Je jím to, co jako něco dobrého od někoho přijímám – tedy dobro, které se již stalo (udělalo mi dobře). Druhým dobrem je dobro outgoing – dobro, které já sám druhému člověku poskytuji, dávám či působím. (58) Výchozím vztahem mezi těmito dvěma druhy dobra může být relativní rovnováha mezi dobrem incoming a dobrem outgoing. To znamená, že za dobro, které mi ně-kdo pro-

kázal, já mu odplatím poměrně stejně velkým dobrem. Otázkou je, jak se chovat, když za dobro, které já někomu poskytuji, příjemce mi neodpoví. Pohled do Bible, do Starého zákona ukazuje, že za této situace Hebrejci měli jasno: "Rolí Hebrejce bylo dobro konat, ať se to vyplatí či nikoliv. Pokud se nám dobro vrátí, platí to jako bonus. Dobro a odplata (pro Hebrejce) spolu nekorelují." (58) Na otázku „Proč tedy konat dobro?" odpověď (Hebrejců) může znít jediné „pro dobro samo. Dobro samo má být svou vlastní od-měnou." (58) Kniha má výborný přehled historie toho, jak za stara lidé řešili problém rozhodování ekonomických situací. Začíná pohledem do nejstaršího písemného dokladu naší západní civilizace (Eposu o Gilgamešovi). Značnou pozornost však věnuje tomu, jak tomu bylo v Izraeli Starého zákona a křesťanství. Příkladem může být pohled na otázku křesťanského pojetí vlastnictví. Pojem „pána" chápe Bible ve smyslu „zahradníka nebo správce", nikoli svévolného ničitele bez jakékoliv odpovědnosti. „Všechno, co člověk vlastní, získal od Hospodina. Bible čtenáři stále připomíná, že lidé jsou na zemi jen poutníky a svěřený majetek „obhospodařují"; nejsme suverénními vlastníky a nemáme právo v extrémním slova smyslu abusu (totálního zneužití)" (94).

Biblické „ne samým chlebem živ je člověk" vyjadřuje Sedláček výstižně: „Člověk není živ ani uspokojován pouze materiálními statky tohoto světa. Zůstávají k jeho životu do jisté míry nezbytné, ale k plnohodnotnému životu nestačí. Křesťanství klade důraz na jiné, nemateriální věci, s kterými nelze obchodovat. (a tudíž neexistuje směna – základ ekonomie)...Přitom křesťanství materiální stránku života respektuje, neopovrhne jí. Člověk je tedy duchovní bytost, která však žije v materiálním světě, na nějž má jistým způsobem reagovat." (95)

Kniha o ekonomii dobra a zla je myšlenkově nesmírně bohatá Není to běžná učebnice ekonomie, která by byla plná grafů, matematických modelů a čísel. Obsahuje však dobrou míru moudrosti – tak potřebné i v současné době ekonomické krize. I té se autor v závěru knihy věnuje. Porovnává zde moudré rozhodování biblického Josefa (syna Jákobova) s rozhodováním (nejen našich) vedoucích ekonomů v dobách dobrých a v dobách zlých. Nejen to. Ukazuje nám i naději v řešení těžkých (nejen ekonomických situací). Jsou knihy, které člověk prostě „musí" číst, nejen proto, aby se něco dozvěděl, Ale aby mu bylo dobře. Knihy, které se dívají na svět a vidí ho v jiném světle. A Sedláčkova kniha je právě takovou.

Jaro Křivohlavý

Husův ochránce z hradu Svojkova

M.Jan Hus se na jednání koncilu v Kostnici vydal 11.října 1414, tedy před 595 lety. Doprovázeli ho jeho ochránci z řad příslušníků české šlechty, v čele s panem Janem z Chlumu, držitelem hradu Svojkov v severních Čechách. Tento horlivý posluchač Husových kázání a upřímný stoupenec jeho reformních snah jednal v Husův prospěch s císařem Zikmundem ještě v době před odjezdem na koncil. Nebylo tedy divu, že pan z Chlumu sehrál významnou roli jak při Husově cestě do Kostnice, tak v průběhu koncilních jednání. Již při cestovní zastávce v německém městě Biberbachu se Husa veřejně zastal projevem, který byl pro přítomné učené teology velkým překvapením. Nemohli totiž pochopit jak laik dovede užívat teologických argumentů. Proto pak Chlum býval z žertu nazýván "Doktorem Biberbašským".

Na koncilu v Kostnici se Jan z Chlumu snažil získat pro mistra Jana lepší podmínky k jednání. Jeho vliv byl tak velký, že se dostal nejen k papeži Janu XXIII. ale i k císaři Zikmundovi, kde argumentoval v Husův prospěch. Představoval pro Husa rovněž velkou morální posilu, když mu do vězení poslal povzbudivý dopis. A ve chvíli, kdy mistr Jan byl veden k poslednímu slyšení, prodral se davem a podal Husovi ruku. Jan z Chlumu ve svém vystoupení na koncilu odvážně prohlásil, že je schopen bránit Jana Husa na svém hradě Svojkově proti vojskům nepřátel třeba celý rok. Nepochybně využil skutečnos-

ti, že žádný z koncilních otců ve Svojkově nikdy nebyl a tudíž nemohl znát malý a skrovný skalní hrádek.

Jak tedy hrad Svojkov, ležící nedaleko Nového Boru na Českolipsku, počátkem 15. století vypadal: Založen byl někdy před rokem 1371 a rozkládal se na pahorku, na jehož vrcholu se tyčí skalní suk (vysoký 13 m). Pod skalkou vznikla obezde-ním dvě nádvoříčka, z nichž se dodnes zachovala severní zeď vý-chodního nádvoří. Vlastní hrádek tvořily dřevěné budovy zakotvené ve skále. Do nitra skalního suku by-ly vytesány obytné prostory ve třech patrech nad sebou. V 19. sto-letí patřil Svojkov, dávno již neoby- vaný, rodu Kinských a tehdy vznik- la úprava skalní ruiny na vyhlídko- vý altán. Tenkrát ještě zřícenina ne- byla obklopena vzrostlými stromy, jako je tomu dnes.

Zájem o zbytky hradu Svojkova vyvolalo Husovo výročí v roce 1965. Při Klubu Za starou Prahu byla ustavena Husovská komise, která rokem 1964 počínajíc sledova- la stav architektonických památek vztahujících se k životu mistra Jana. Předsedou komise se stal ing. arch. Alois Kubiček, známý jako objevitel pozůstatků Betlémské kaple, tajem- níkem byl autor tohoto článku. Na Svojkov komisi upozornil vynikají- cí historik husitství prof. F. M. Bartoš. V obsírném dopise z 27. 2. 1964 kromě jiného napsal: "Do- poručil bych zkusit nějak pomoci Svojkovu, přepamátnému hradu p. J. z Chlumu. Je majetkem Mladé Bole-slavě, která v zámku u hradu

má starobinec, ačli se to nezměnilo od asi 10 let, co jsem tam byl se ženou na výletě. Psal jsem o hradě v kalendáři Kalich, ale článek zapadl a přišlo ženino neštěstí (ochrnutí) a já pustil hrad z mysli. Je to ojedině- lá památka husovská, že o p.Janovi napsala r.1900 pěkný historický obraz Angličanka Alcocková, a mně je vždy velice líto, že si ji nikdo ne- hledí. Dnes, za rozmachu turistiky, je chvilé příznivá a komise by se měla ujmout jakéhosi patronátu nad hradem."

Dopis je sám o sobě pěkným dokla- dem zájmu proslulého husitologa. Bartošova iniciativa se stala pro Husovskou komisi podnětem. Mohu potvrdit, že jsme s arch. Kubičkem zpracovali rozklad o významu hradu Svojkova a jeho úloze v událostech doby Husovy. Materiál jsme předali příslušným institucím. Na podrobnosti a na další jednání se ovšem již nepama- tuji, jisto však je, že zřícenina Svojkova zůstala ušetřena nevhod- ných stavebních zásahů. Naše sna- ha, vyvolaná Bartošovým podně- tem, snad tedy - byť jen skromně - přispěla k zachování zříceniny "přepamátného hradu".

V současnosti je zřícenina Svoj- kova s bývalým zámeckým par- kem majetkem obce Svojkov. Pra- cuje se nyní na rehabilitaci a kul- turním využití celého areálu. Po- vzdech F.M.Bartoše, že si "ojedině- lé památky husovské nikdo nehle- dí", bude doufejme patřit do mi- nulosti.

Michál Flegl

Nový model Herodova chrámu před Zdí nářků

Dokončení ze str. 3

ka mnohem snadnější zaměřit své modlitby k velesvatyni." Krátký pozdravný proslov plynule přechá- zí do modlitební formy: „A my doufáme, že všichni židé se skrze tuto svatyni budou modlit za posta- vení chrámu co nejdříve, za našich dnů, amen i amen!" Efraim Šore doufá v nejméně 300.000 návštěvníků ročně, jakmile bude tato atrakce na jeruzalém- ských střechách 1. prosince 2009 zpřístupněna veřejnosti. Ortodoxní Izraelec s americkým přízvukem si

přeje, aby si „židé, křesťané i musli- mové z celého světa odsud odnáše- li dojem svatosti, duchovnosti a krásy tohoto místa" – a především pochopili vztah židovského národa k této hoře.

Šore je jedním z ředitelů správního orgánu mezinárodní talmudské školy „Eš Ha-Tora", kterou v r. 1974 založil mezitím zesnulý rabín Noah Weinberg. Vzdělávací zařízení, jehož název v překladu znamená „oheň tóry", si vytyčilo za cíl přivá- dět židy k tomu, aby byli „hrdí na židovství a na Izrael". V 31 poboč-

kách na celém světě usiluje „Eš Ha-Tora" šířit pochopení, co znamená být židem a proč je to důležité. Podle údajů Efraima Šore se na stu- dijních programech „Eš Ha-Tora" každý rok účastní 100.000 lidí, z nichž několik tisíc tráví studijní pobyt v Izraeli. Internetové portály www.aish.com a www.aish.co.il zaznamenávají přes tři miliony pří- stupů měsíčně.

© Johannes Gerloff, Křesťanský mediální svaz KEP www.israelnetz.com

překlad Pavel Mareš

poznali nemilosrdné vystěhování od soudruhů, neváhejte a přihlaste se, je to Vaše morální povinnost: kdo mlčí - souhlasí se zločinem! Děkuji vám všem za pochopení a těším se na spolupráci.

Zdraví Vás Miloslav Růžička, Vilémov u G. Jeníkova čp. 47, 582 83 Vilémov - e-mail: ruzicka.kpv@seznam.cz - tel: 569 449 147 - mobil: 731 978 991

DOBŘÍŠSKÉ ZÁŘENÍ 2009

POŘADAJÍ: ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST DOBŘÍŠ A FARNÍ SBOR ČESKOBATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ V DOBŘÍŠI ZA PODPORY MĚSTA DOBŘÍŠ, MINISTERSTVA KULTURY ČR A ING. JEROME COLLOREDO-MANNSFELDA

- * Čtvrtek 10. 9.** - 19.00 - Oboroh - Folkrocková skupina pod vedením Slávka Kleandra (*evangelický kostel - vstupné dobrovolné*)
- * Pátek 11. 9.** - 19.00 - Učíme člověka – divadelní představení (*Pastorační centrum sv. Tomáše - doporučené vstupné 50 Kč*)
- * Sobota 12. 9.** - 19.00 - Času tokem liturgickým rokem: vernisáž výstavy Kateřiny Bartošové Malba na textilie - liturgická období, duchovní krása nedělí, svátků a slavností (*Pastorační centrum sv. Tomáše - vstupné dobrovolné*)
- * Pátek 18. 9.** - 19.00 - Jablkoň čtyřjediná - zářijové jablkonění "Malá lesní" Nejklidnější, nejméně komplikovaná, písničková, vlídná tvář skupiny (*Zámek Dobříš – zrcadlový sál, vstupné 200 Kč, děti do 15 let 100 Kč Předprodej vstupenek v informačním středisku v Dobříši*)
- * Neděle 20. 9.** - 15.00 - Neděle /nejen/ pro děti - Odpoledne pro rodiny s dětmi, hry, nafukovací hrad a hudební pořad "Vanda a Standa - aby bylo na Zemi milo" (*zahrada evangelické fary*)
- * Čtvrtek 24. 9.** - 19.00 - O sektách a svobodě vyznání - Dokumentární film a dis- kuse s religionistou PhDr. Z. Vojtíškem, Th.D. (*evangelický kostel - vstupné dobrovolné*)
- * Pondělí 28. 9.** - 18.00 – Geshem - Smíšený vokální soubor zpívá černošské spirituály (*katolický kostel - doporučené vstupné 50 Kč*)
- * Pátek 2. 10.** - 19.00 - Koncert duchovní hudby - varhany, violoncello, housle v rámci projektu Domovem české hudby (*katolický kostel - vstupné dobrovolné*)

Výtěžek z festivalu Dobříšské záření bude věnován neziskové organizaci STĚBLO

Inzerce

FS ČCE VE KDYNI NA ŠUMAVĚ nabízí rekreační ubytování. Sborový dům na- bízí celkem 5 dvou- a třílůžkových po- kojů umístěných ve dvou podlažích. Každé patro má svou kuchyň(ku) a společné sociální zařízení. Pokud máte zájem, dejte nám prosím vědět! Kontakt: M. Málková (606 481 734,) J. Nový (728 948 563).

č. 34

ŠUMAVA, UBYTOVÁNÍ V SOUKROMÍ, Vlachovo Březí, Prachaticko, mobil: 728 745 295, tel. 388 329 363, e-mail: ChanovaDagmar@seznam.cz http://sites.google.com/site/ubyto- vanichanova

č. 39

PŘI NÁVŠTĚVÁCH V KARLOVÝCH VA- RECH je možné využít pokojík pro hosty ve sborovém domě ČCE, Karlovy Vary, Zahradní 33, PSČ 360 01, tel: 353 221 952, e-mail: karlovy- vary@evangnet.cz

č. 40

Pozvánky

MORAVIAN Historicko-vlasti- vědná společnost v Suchdole nad Odrou si dovoluje Vás po- zvat na

5. mezinárodní konferenci zaměřenou na obsáhlé opomíjené téma Moravští bratři, která se bude konat ve dnech pátek 16. – neděle 18. října 2009

Hlavní témata konference:

*** David Zeisberger 1721-1808 apoštol indiánů**

*** Georg Schmidt 1709-1785 apoštol Hotentotů**

Kontakt: Úřad městyse tel.: 556 770 101 obec@suchdol-nad-odrou.cz

* * *

V rámci semináře historické spo- lečnosti VERITAS prosloví Mgr. Ota Pavlíček, doktorand Husit- ské teologické fakulty Univer- zity Karlovy, přednášku na téma: „Mistr Jeronym Pražský. Život a dílo českého intelektuála pozdního středověku." Seminář se bude konat v sobotu dne 24. října 2009 v 10 hodin, a to v Pardubicích, v sálku na faře Českobratrské církve evangelic- ké ve Sladkovského ul. č. 638. Všichni zájemci jsou srdečně zváni.

(Od nádraží jedou k ul. Sladkov- ského trolejbusy č. 2 a 13 do sta- nice Třída míru. Fara je šestý dům za evang. kostelem.)

EVANGELICKÝ TÝDENÍK - KOSTNICKÉ JISKRY Vydává Kostnická jednota Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz www.evangelickytydenik.cz Řídí redakční rada. Redaktor: Ladislav Mečkovský Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů. Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává. Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč. Č.ú.: 228961190/0300 Tiskne Grafotechna Distribuci provádí společnost *Mediaservis s.r.o., Zákaznické centrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno. Příjem objednávek tel.: 541 233 232, fax: 541 616 160, e-mail: zakaznickacentrum@media- servis.cz, příjem reklamací: 800 800 890. *A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851 Registrační číslo MK ČR: E 365 ISSN 0139-505X

Bohoslužby

SENIORÁT CHRUDIMSKÝ

Českobratrská církev evangelická

BRANDÝS NAD ORLICÍ, Ne 8.30 Českých bratří 223, f Lukáš Ondra
BUČINA, Ne 10.00 Bučina č.1, f Libor Chaloupka
BUKOVKA, Ne 9.30 Bukovka č. 59, f Martin Grombiřík
ČÁSLAV, Ne 9.00 Jana Karafiáta 159, f Pavel Jun
ČESKÁ TŘEBOVÁ, Ne 9.00 Riegrova 283/23, f Jaroslav Nečas
DVAKAČOVICE, Ne 9.00 Dvakačov č. 32, f Jan Machala
DŽBÁNOV – ÚSTÍ NAD ORLICÍ, Ne 10.00 Voděrady-Džbánov č.4, f Jiří Kvapil
HEŘMANŮV MĚSTEC, Ne 9.00 Zahradní 537, f Jan Plecháček
HOLICE v ČECHÁCH, Ne 8.30 b 14.00 Hradecká 53., adm.Daniel Ženatý
HORNÍ ČERMNÁ, Ne 8.45 Horní Čermná č.2, f Jakub Keller
HRADIŠTĚ, Ne 9.30 Hradiště č.15, f Jiří Kučera
CHOCEŇ, Ne 10.00 Žerotínova 94, f Magdalena Ondrová
CHRUDIM, Ne 9.00 Pardubická 324, f Anna Lavická
CHVALETICE, Ne 10.00 Hornická Čtvrť 65, k Marta Hromád- ková, adm. Miloš Hübner
LANŠKROUN, Ne 9.00 Českých bratří 654, f Daniel Tomeš
LITOMYŠL, Ne 9.00 A.Tomíčka 69, f Věra Pleskotová
Lozice, Ne 10.00 Lozice č. 53, j Rut Kučerová, adm.Jiří Kučera
OPATOVICE, Ne 9.00 Opatovice č. 5, f Jana Potočková
PARDUBICE, Ne 9.00 Hronovická 492/25, f Daniel Ženatý
PŘELOUČ, Ne 9.00 Českobratrská 86, f Hana Schusterová
SEMTĚŠ, Ne 10.30 Semtěš č.69, j Hynek Schuster, adm. Hana Schusterová
SLOUPNICE, Ne 9.00 Dolní 80, f Petr Peňáz
TRNÁVKA, Ne 8.45 Trnávka č. 66, f Miloš Hübner
VILÉMOV U GOLČOVA JENÍKOVA, Ne 10.00 Vilémov u Golčova Jeníkova č.162 f Ladislav Havelka
Vysoké Mýto, Ne 9.00 Javornického 49/IV, k Ladislav Morávek, adm Petr Peňáz

Církev bratrská

BYSTRÉ, Ne 9.30 Bystré č.82, Roman Toušek
ČESKÁ SKALICE, Ne 9.30 Tyršova 285, Petr Asszonyi
NÁCHOD, Ne 9.30 Purkyňova 584, Rostislav Staněk
NOVÉ MĚSTO NAD METUJÍ, Ne 9.00 K Sirkárně 1506, Jan Hábl
TRUTNOV, Ne 9.00 Lomní 103/9, Jan Šrámek
ČESKÁ TŘEBOVÁ, Ne 9.00 Tykačova 1183, Petr Kučera
HRADEC KRÁLOVÉ, Ne 10.00 V Kopečku 89, Martin Legát
CHRUDIM, Ne 9.00 Slezská 514, Petr Jelínek
LITOMYŠL, Ne 9.00 Nádražní 526, Daniel Smetana
VYSOKÉ MÝTO, Ne 10.30 Javornického 49, Přemysl Pýter
PARDUBICE, Ne 9.00 Lonkova 512 – Archa, Samuel Jindra

Bratrská jednota baptistů

PARDUBICE, Ne 9.00 Sladkovského 521/38, Luděk Šíp
VYSOKÉ MÝTO, Ne 9.30 Pražská 72, Vladimír Zeman